

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Υπουργείο Πολιτισμού
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ
ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ
Εφορεία Αρχαιοτήτων Χαλκιδικής & Αγ. Όρους

Βυζαντινό υδραγωγείο Ι.Μ. Παντοκράτορος Αγίου Όρους. Στερέωση-Αποκατάσταση.

Το έργο «Βυζαντινό υδραγωγείο Ι.Μ. Παντοκράτορος Αγίου Όρους. Στερέωση-Αποκατάσταση» έχει ενταχθεί στο Πρόγραμμα «Κεντρική Μακεδονία 2021-2027» με κωδικό ΟΠΣ 6022764 και προϋπολογισμό 1.039.350,00 € με συγχρηματοδότηση από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης και δικαιούχο την Εφορεία Αρχαιοτήτων Χαλκιδικής και Αγίου Όρους.

Το βυζαντινό υδραγωγείο της αγιορειτικής μονής Παντοκράτορος, αποτέλεσε διαχρονικά ένα τεχνικό έργο ζωτικής σημασίας για τη μονή, που συνδέεται με την ίδρυσή της λίγο μετά τα μέσα του 14ου αι. και ανακατασκευάστηκε πολλές φορές στη διάρκεια της ζωής του. (στα τέλη του 15ου αι. και στις πρώτες δεκαετίες του 16ου αι. με χορηγία Βλάχων ηγεμόνων, ενώ σε εντοιχισμένες επιγραφές του 1536/7 και του 1703 μνημονεύονται υδροδοτικά έργα). Το νότιο τμήμα του υδραγωγείου, πλησίον του συγκροτήματος της μονής, μέγιστου ύψους 8,75μ., παρουσιάζει εκτεταμένη παθολογία. Εκτείνεται σε μήκος 90 μέτρων περίπου και καμπυλώνεται ακολουθώντας το φυσικό όριο του κρημονού της ακτής. Καθ' ύψος διαμορφώνονται με μία έως τρεις σειρές τόξων, και μια ακόμα υπερύψωση που αντιστοιχούν στις κύριες οικοδομικές φάσεις, όπως μαρτυρούν ισάριθμοι αγωγοί ύδατος σε διαφορετικές στάθμες ($\pm 0,00$, $+2,75$ $+3,80$). Σε τέταρτη φάση ανήκει μικρή επέκταση προς νότο, σε συνδυασμό με μια ακόμα υπερύψωση ($+4,60$ μ.). Παρατηρούνται επίσης μείζονες επιδιορθώσεις, που αφορούν το σφράγισμα τόξων της δεύτερης φάσης, τις χαρακτηριστικές υποστυλώσεις με πεσσούς στις κλείδες των τόξων στο καμπύλο τμήμα του υδραγωγείου, καθώς και την προσθήκη αντηρίδων αντιστήριξης στο νοτιότερο τόξο του υδραγωγείου.

Η κατασκευή είναι από ασβεστόκτιστη αργολιθοδομή, ακόμα και για τη διαμόρφωση των τόξων, με εξαίρεση εκείνων της πρώτης φάσης που είναι, πλίνθινα, (με περιβάλλουσα πλίνθο). Το υδραγωγείο παρουσιάζει στατικά προβλήματα, ήδη από τις πρώτες φάσεις λειτουργίας του, εξαιτίας διαφορικών καθιζήσεων και μετακινήσεων, οι οποίες θα πρέπει να συνδεθούν μεταξύ άλλων με την έντονη σεισμικότητα της περιοχής και την ελλιπή συντήρηση. Επίσης, παρατηρούνται και άλλες αστοχίες στον αρχικό σχεδιασμό και σε στερεωτικές επεμβάσεις. Το νότιο τμήμα (μήκους 34μ. περίπου), παρουσιάζει αποκλίσεις από την κατακόρυφο (20-60εκ.) και ρηγματώσεις ποικίλου εύρους. Ιδίως στο πέρασ του καμπύλου τμήματος, υπάρχει διαμπερής ρωγμή σε όλο το ύψος της κατασκευής (40εκ. max), με συνέπεια το νοτιότερο τμήμα (μήκους 15μ.) να έχει αποσχιστεί.

Αντικείμενο της επέμβασης είναι η προστασία, στερέωση και μερική αποκατάσταση του υδραγωγείου, προκειμένου να σταματήσει η περαιτέρω φθορά του. Στόχος είναι να διατηρηθεί στον μέγιστο δυνατό βαθμό η αυθεντική εικόνα και να αναδειχθεί το πολυποίκιλο «μωσαϊκό» φάσεων και στερεωτικών επεμβάσεων, που στοιχειοθετεί τον ιδιαίτερο χαρακτήρα του.

Έτσι, η πρόταση περιορίζεται στις βασικές εργασίες αποκατάστασης, με τοπικό χαρακτήρα:

1. Τοπικές συμπληρώσεις λιθοδομής

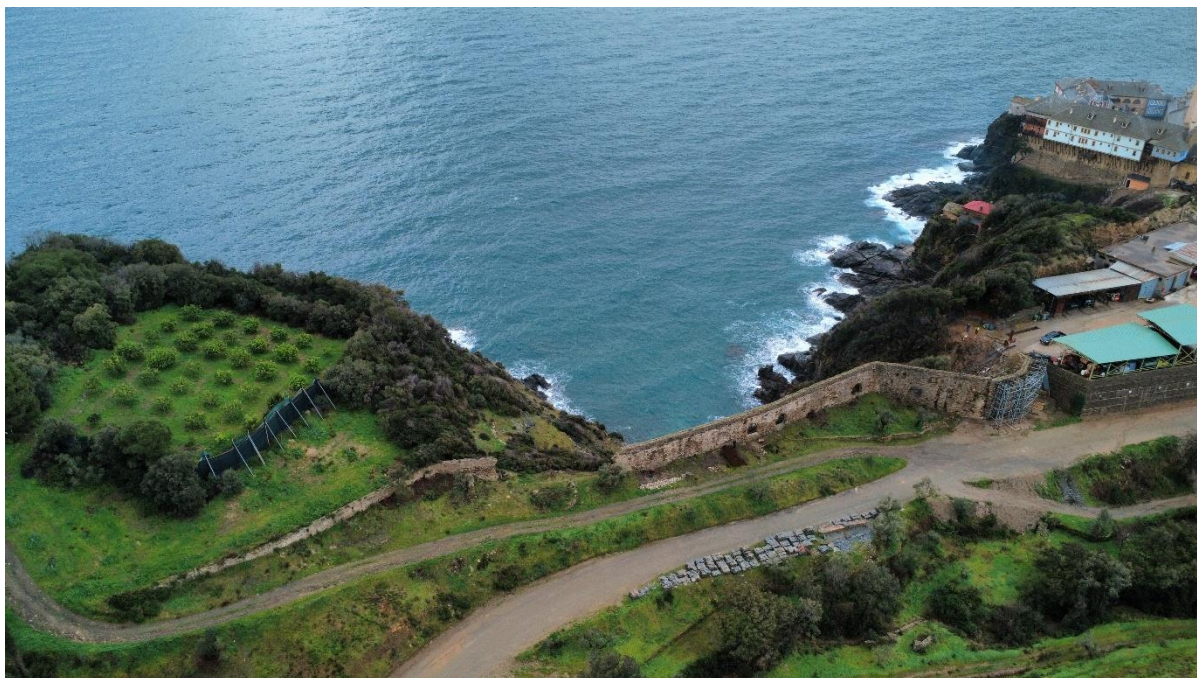

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Προγράμματος Κεντρικής Μακεδονίας

2. Αποκατάσταση μέρους του αγωγού/ της στέψης, κυρίως στο νότιο τμήμα.
 3. Αποκατάσταση σαθρών αρμολογημάτων
 4. Τοπικά ενέματα
 5. Μεταλλική αντιστήριξη στο νότιο τμήμα, προσωρινή, με την έννοια της αναστρεψιμότητας, θεμελιωμένη σε σύστημα μικροπασσάλων.
- Τέλος, θα εκδοθεί έντυπο ενημερωτικό υλικό και φυλλάδια σε γραφή Braille.

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Προγράμματος Κεντρικής Μακεδονίας